

VIENOTI DAŽĀDĪBĀ – IKDIENĀ UN SVĒTKOS

Izglītības posms

4. klase

Mācību priekšmeti

Latviešu valoda, sociālās zinības un vēsture, dabaszinības.

Metodes

Domāšanas stratēģija „Redzi, domā, izvirzi idejas” un darbs ar tekstu.

Temats un apakštemats latviešu valodas programmas paraugā

Gadalaiku valoda. Svētki pasaulē.

Spraudņa sasniedzamie rezultāti

Iepazīst citu tautu tradīcijas. Mācās raksturot un salīdzināt informāciju lasītā tekstā.

Iegūst un salīdzina informāciju, kā Ziemassvētkus atšķirīgi svin dažādās Eiropas valstīs. Nosaka atslēgvārdus. Veido informatīvu ilustrāciju, izmantojot iegūto informāciju.

1. Skolēni apskata fotogrāfijas (1. pielikums) un atbild uz jautājumiem:

- Kas vieno fotogrāfijas? (Redzi!)
- Par ko fotogrāfijas stāsta? (Domā!)
- Ko var secināt, tās apskatot? (Izvirzi idejas!)

2. Katrs skolēns izlozē vienu teksta fragmentu par Ziemassvētku tradīcijām kādā no Eiropas valstīm (2. pielikums). Tad skolēni apvienojas pāri ar ģeogrāfiski tuvāko kaimiņvalsti. Lai atkārtotu valstu atrašanās vietas, izmantojiet Eiropas karti! Klasē arī galdus un krēslus var izvietot atbilstoši valstu atrašanās vietai.

4. Visus zīmējumus saliek kopā, un katrs individuāli izlozē vienu no tiem. Uzdevums – izmantojot pilno tekstu (2. pielikums), atšifrēt, par kuru no valstīm ir veidots zīmējums. Kad valsts atminēta, zīmējums jāpapildina ar tik nozīmīgiem vārdiem par Ziemassvētku tradīcijām šajā valstī, cik burtu ir valsts nosaukumā.

3. Skolēni veido informatīvu ilustrāciju „Ziemassvētku tradīcijas” par abām valstīm. Noteikums – zīmējumi netiek papildināti ar tekstuālu informāciju!

5. Skolēni salīdzina kopīgo un atšķirīgo Eiropas valstu Ziemassvētku tradīcijās, kā arī iepazīst Eiropas Savienības saukli „Vienoti dažādībā”. Saruna par citām jomām, kas Eiropas valstu iedzīvotājiem ir kopīgas un atšķirīgas. Kā mēs izzinām, iepazīstam atšķirīgo? Vai atšķirīgi cilvēki var draudzēties? Pastāsti par šādu draudzību!

Skolotāja piezīmes

1. pielikums

VIENOTI DAŽĀDĪBĀ – IKDIENĀ UN SVĒTKOS

2. pielikums / 1

Valsts	Ziemassvētku tradīcijas
<p>Latvija</p> 	<p>Ziemas saulgrieži jeb Ziemassvētki ir gaismas svētki. Tad ir gada visīsākā diena un garākā nakts. Saulgriežu diena gan ir 22. decembrī, bet, sajaucoties seno latviešu tradīcijām un kristīgajām tradīcijām, Ziemassvētku vakaru atzīmējam 24. decembrī.</p> <p>Seni ticējumi vēsta, ka Ziemassvētku vakarā jāēd deviņas reizes, tad nākamais gads būs bagāts. Galdā jāliek un noteikti jāapēd zirņi un pupas, lai nākamajā gadā nebūtu jāraud.</p> <p>Stāsta, ka Ziemassvētku eglītes rotāšanas tradīcija esot radusies tieši pie mums. Tas noticis pirms vairāk nekā 500 gadiem Rīgā. Par prieku bērniem egle krāšņi rotāta ar lentēm un rotaļlietām. Vēlāk šī tradīcija izplatījies visā pasaulē.</p> <p><i>Priecīgus Ziemassvētkus un laimīgu jauno gadu!</i></p>
<p>Lietuva</p> 	<p>Ziemassvētku vakarā daudzi ļaudis dodas uz baznīcu.</p> <p>Uz svētku galda jābūt 12 ēdieniem. Starp tiem noteikti jābūt <i>kūčiukai</i> cepumiņiem ar magoņu pienu. Šos cepumus cep tikai Ziemassvētkos.</p> <p>Lietuviešiem ir tradīcija, ka uz Ziemassvētku galda tiek uzklāti salmi, tiem pa virsu galdauts un tad uzlikti ēdienu šķīvji. Katrs velk no galdauta apakšas salma kātu. Kuram garākais salma kāts, tam nākamajā gadā vairāk laimes.</p> <p>Gan bērni, gan pieaugušie aiz durvīm izliek kādu zābaku vai kurpi, lai Ziemassvētku vecītis tajos var ielikt dāvanas.</p> <p><i>Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų!</i></p>
<p>Somija</p> 	<p>Somijā pats svarīgākais ir Ziemassvētku vakars. Tad arī bērni saņem dāvanas.</p> <p>Parasti kāds no ģimenes ir pārgērbies par Ziemassvētku vecīti. Somu bērni viņu sauc <i>Joulupukki</i>, angļiski – par Santa Klausu. Visi pasaules bērni zina, ka Santa Klauss dzīvo Somijas ziemeļos pie polārā loka. Bērni raksta viņam vēstules un lūdz sev dāvanas.</p> <p>Ziemassvētku eglīte tiek greznota ar Somijas karodziņiem, salmu dekoriem un citām rotām.</p> <p><i>Hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta!</i></p>
<p>Zviedrija</p> 	<p>Zviedru bērniem dāvanas nes rūķīši, kas dzīvo zem mājām. Ziemassvētkos tie apdāvina bērnus. Lai dāvanu saņemtu, visu gadu labi jāuzvedas, jo rūķīši visu redz un zina. Zviedrijas pilsētās, centrālajā laukumā, izliek Ziemassvētku kazu, kas veidota no salmiem. Ziemassvētkos kaza palīdzot rūķīšiem piegādāt bērniem dāvanas. Tās gaidīdami, bērni naktī ber apavos auzas, ar ko kazai cienāties.</p> <p><i>God jul och gott nytt år!</i></p>
<p>Francija</p> 	<p>Francijā Ziemassvētki tiek saukti par <i>Noël</i>, bet Ziemassvētku vecītis – par <i>Père Noël</i> (Tēvs Noels). Ziemassvētku vakarā bērni savas korpītes izliek aiz durvīm, bet nākamajā rītā skrien skatīties, ko Tēvs Noels tajās ielicis.</p> <p><i>Joyeux Noël et bonne année!</i></p>

VIENOTI DAŽĀDĪBĀ – IKDIENĀ UN SVĒTKOS

2. pielikums / 2

Valsts	Ziemassvētku tradīcijas
<p>Itālija</p> 	<p>Itālijā bērni 23. decembrī pārgērbjas par ganiem un apstaigā mājas, lai saņemtu saldumus un naudu. Ir divi viedokļi par to, kas piegādā dāvanas bērniem. Vieni domā, ka to dara Befana – ragana uz slotaskāta. Viņa paklausīgo bērnu zeķes dāsni piepilda ar saldumiem un dāvaniņām. Savukārt citi ir pārliecināti, ka dāvanas caur skursteni īpašā lielā krūzē saliek Burvju Feja. Dāvanas itāļu bērni saņem tikai 6. janvārī. Nerātņi var cerēt vien uz sīpoliem vai ķiplokiem.</p> <p><i>Buon Natale e felice anno nuovo!</i></p>
<p>Polija</p> 	<p>Polijem ir sena tradīcija, ka Ziemassvētku vakarā zem galdauta jābūt nedaudz salmiem. Ziemassvētku vakarā bērni sagaida pirmo zvaigzni debesīs – tās parādīšanās nozīmē svētku vakariņu sākumu. Bērni pārgērbjas par ķēniņiem, velniem un eņģeļiem un apstaigā kaimiņu mājas, lūdzot naudu vai cienastu.</p> <p><i>Wesołych Świąt i szczęśliwego Nowego Roku!</i></p>
<p>Ungārija</p> 	<p>Ungārijā Ziemassvētku vecītis (Ziemas vectētiņš vai Mikulas) atnāk jau 6. decembrī. Bērniem, pirms viņi iet gulēt, jānotīra un jānovieto savi apavi ārpusē blakus durvīm vai logam. Nākamajā dienā tajos parādās konfektes un rotaļlietas. Bērniem, kuri ir slikti uzvedušies, blakus saldumiem tiek nolikti zeltīti žagari.</p> <p><i>Kellemes karácsonyt és boldog új évet!</i></p>
<p>Īrija</p> 	<p>Katrā māju logā tiek novietotas aizdegtas sveces, kas ir laba vēlējums visiem. Pēc vakariņām uz galda atstāj maizi, pienu, aizdegtu sveci un neaizslēdz durvis. Tas ir apliecinājums, ka ikviens viesis te ir gaidīts. Īri rotātu Ziemassvētku eglīti mājās tur līdz 6. janvārim. Rotājumu noņemšana pirms šī datuma tiek uzskatīta par sliktu zīmi, kas nākamajā gadā var nest dažādas likstas.</p> <p><i>Nollaig Shona agus Athbhliain faoi mhaise duit!</i></p>
<p>Nīderlande</p> 	<p>Nīderlandē pie bērniem ciemos nāk Svētais Nikolass. Pie bērniem viņš atnāk jau 6. decembrī. Svētais Nikolass ir tērpies melni violetā bīskapa tērpā ar augstu bīskapa cepuri galvā. Bērni svētku priekšvakarā izliek savas kurpītes aiz durvīm, ieliekot tajās cukurgraudus, burkānus vai sienu. Visi šie gardumi domāti Svētā Nikolasa zirgiem, kas ir noguruši no tālā ceļa. Nākamajā rītā bērni kurpītes atrod pilnas ar konfektēm un riekstiem.</p> <p><i>Prettige Kerstdagen en een gelukkig nieuw jaar!</i></p>